

af denne Slags, og blandt dem var der adskillige Kvinder.

Een af Martyrerne.

Paa Væggene i »Tung Ming Hui«'s Hovedkvarter i Shanghai hang der mange Photographier af Martyrer. Det ene, som er mest paafaldende, fordi det er større og smukkere udført end de andre, er Billedet af en ung Kvinde. Det er et meget indtagende Ansigt. Yndefuldt, kvindeligt, tænksomt, værdigt, fuldt af Karakter, fremstiller det en Kvinde, som er paa Højde med nogen anden, som Verden har kendt. Denne skønne unge Person var Miss Chow Chin fra Nanking, Datter af en rig Købmand. Hun var blandt dem, som hørte det nye Evangelium i Tokyo, og hun gav sig selv til det med Liv og Sjæl. Hun prædikede Frihed for sit Folk med store Taleres Magt, og hun deltog i at smugle Ammunition ind i China. Hun satte hele sin betydelige Formue ind i »Tung Ming Hui«'s Skatkammer og gav hver Tanke i sit hurtige og dygtige Hoved og hvert Øjeblik af sit Liv til den Sag, hun havde viet sig til. Som Student i Tokyo, havde hun adopteret Japansk Dragt, og som delvis Beskyttelse bar hun den altid siden. En af hendes Lærere blev arresteret for Mordet paa en Manchu Guverneur, og da kompromitterende Breve blev fundne i hendes Besiddelse, blev hun ogsaa arresteret. Døden var hende vis, og Forhøret var kun en Form. Hun indgav intet Forsvar i Retten, men efterlod et Budskab til Verden, som vil fortælle kommende Generationer, hvorfor hun gav sit Liv for sit Land. Naturligvis blev hun henrettet.

De vovede deres Liv.

Hun var en af de mange, som gjorde deres bedste for deres Sag. Jeg har mødt tre Enker herude i Peking, som gav alt, hvad de ejede til »Tung Ming Hui« og nu er Lærere for at tjene deres Brød. Jeg har mødt mange Kvinder, som smuglede Ammunition ind i China; een har jeg mødt som i Maaneder hjalp med at fabrikere Bomber og mange andre, som gjorde hvad som helst Arbejde, som Selskabet maatte have til dem. Alle saadanne Kvinder vovede deres Liv, og om de endnu har deres Hoveder paa deres Skuldre, saa kan de takke deres gode Lykke derfor.

Kvinder bliver Soldater.

Man siger, at Revolutionen kom pludseligt, førend man egentlig vilde sætte den i Scene, idet et Magasin fyldt med Bomber blev opdaget. Opraabet til Tropperne om at samles, kom uventet, og fra Skoler over hele Verden kom Chinesiske Studenter flygtende hjem, og der var en hurtig Trænering af Soldater. Kvinderne var ikke tilfredse med at

skulle overlade denne sidste Pligt og mulige Offer af Livet til Mændene alene. De havde delt alle Farerne hidtil, og de forlangte ogsaa at dele dem nu. Naturligvis modsatte Forældre og Lærere sig dette, og Førerne for Revolutionen gav ingen Opmuntring dertil. Jeg har ikke været istand til at opdage, om disse Kvinder fik Ideen til en saadan Tjeneste af Mænd, eller om nogen Mand gav dem denne Indskydelse. Lederne var ikke Studenter fra Tokyo. En af dem, Capitain Shang Pei Chun, lever her i Peking. Hun har udført hver Slags farlig Pligt, man kan tænke sig, og var en Maaned i Fængsel. Republikanernes betimelige Sejr bragte hende Frelse.

Lær først at hjælpe de Saarede.

Fra Canton Syd paa og fra Shanghai, Peking, Hankow, Wuchang og fra mange Provindser i Norden kom disse Kvinder. De løb bort hjemme fra og fra Skolen i mange Tilfælde. Nogle af dem var i Missionsskoler. Nogle var Christne og nogle Confucianister. De var bevæbnede og organiserede efter samme Plan som Mænd, men med Kvinde-Capitainer. En kvindelig Læge ved et stort Hospital i Shanghai fortalte os, at hun daglig gav Undervisning i »den første Hjælp til de Saarede« i Sygehuse, der var oprettede i denne By af dem, der her trænedes, og at de var Døtre af den bedste og højeste Type af Chinesere.

Hvor mange Amazoner — hvad Aviserne kalder dem — som der her var, ved vi ikke. Om der er nogen i China, som veed det, saa er vi ialfald ikke komne i Berøring med denne »nogen«. Det synes, som om man ikke engang veed, hvor mange mandlige Soldater her var. Noget mellem to og fire Tusind er sandsynligvis Tallet.

Paa en Høj med Udsigt over Nanking nærvæd et Fort, hørte vi af Capitain Wu Moh Lun at 640 Kvinder havde opslaaet deres Lejr i to Maaneder. Hun viste os Stedet og fortalte os om deres Liv der. Da Belejringen af Nanking fandt Sted, blev de ikke kaldte til Fronten, meget til deres Skuffelse, men nogle var sendte til at udføre det røde Kors's Arbejde ude paa Marken, og andre syntes at have lagt deres egne Planer. De løb ind blandt det kæmpende Artilleri og kastede Bomber ind i Fjendernes Lejr. Tolv blev dræbte, medens de udførte dette Arbejde og er begravede sammen med de mandlige Soldater, som faldt den Dag. For denne Belejring blev fire Kvinder sendte til Peking i en hemmelig Mission. Man hørte aldrig noget om dem og det formodes, at de er blevne hemmeligt dræbte. To andre Soldat-Kvinder blev sendte efter dem, og disse veed man blev fangne og offentligt henrettede. I det

mindste blev fire Kvinder fra Shanghai — forklaedte som Mænd — indregistrerede i de regulære Tropper og dræbte. En ung Mand fortalte os med straalende Øjne, af hans Søster dræbte en Manchu-General, idet hun havde taget fast Sigte paa ham fra Linierne.

Som med alt andet i China hænger der et Slør af Usikkerhed over denne Kvindernes Rejsning. Vi har bedet Kvinderne om, at samle Kendsgerningerne til os og at skrive en sand, historisk Beretning om alt det Arbejde, Kvinderne gjorde for at støtte Revolutionen. Siden vi forlod Shanghai, har jeg ikke fundet nogen Suffragist som talte engelsk, og vore Samtaler er blevne førte gennem Tolke, men jeg troer, ovenstaaende Beretning at være en korrekt og mild Fortolkning af Kendsgerningerne.

Kvinderne maa blive udenfor!

Da Revolutionen var forbi, vendte Kvinderne og mange af Mændene tilbage til deres Hjem og Planen til den nye Regering blev udarbejdet. Hver Provinds havde en Stænderforsamling, som en forsinket Indrømmelse fra Manchuernes Tid, men det blev bestemt at vælge Medlemmerne til denne Forsamling ved en almindelig Afstemning. Kvalifikationer blev bestemte i hver Provinds. Kwantung Provindsen, i hvilken Canton er Hovedstaden fulgte de Løfter, der var givne inden Revolutionen og tillod samme Stemmeret for Kvinder som for Mænd, og gav 10 Sæder til Kvinderne i Stænderforsamlingen. Disse blev valgte, saaledes som jeg før fortalte, den ene trak sig tilbage, saa der blev 9 til at gøre Tjeneste. Ingen anden Provinds gav dette Privilegium til Kvinder.

Et foreløbigt konstituerende Møde fandt Sted i Nanking, som skulde ordne et midlertidigt nationalt Raad, der kun skulde vælges af Mænd. Dette Møde, om hvilket jeg tidligere har talt, besluttede sig i Principet til Gunst for Kvindestemmeret, men erklærede, at endnu var Tiden ikke inde derfor. Da kastede, en Kvinde en Sten, som knækkede Vinduet, thi Dørene var vogtede af bevæbnede Soldater, som ikke vilde tillade Kvinderne at gaae ind i Hallen. Dr. Sun kom ud for at se, hvad Aarsagen var til denne Forstyrrelse, og, efter at have hørt pan, hvad de havde at sige, gav han dem nogle Løfter, som afholdt dem fra at gøre videre Forstyrrelse, hvorpaa de trak sig tilbage. Jeg troer, at dette hændte, medens Dr. Sun var Præsident i Republiken. I alle Tilfælde var han dengang, som nu Præsident for »Tung Ming Hui«, og da Revolutionens Fremgang skyldtes denne Organisation, blev dens Præsident selvfølgelig betragtet som den mest indflydelsesrige Mand i det nye Chinas Anliggender.